
РІЛЬКЕ
ГЕТЕ
РАХЕЛЬ
100
ПОЕЗІЙ

У ПЕРЕКЛАДАХ
ВАСИЛЯ СТУСА

Харків
«ФОЛІО»
2025

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

РАЙНЕР МАРІЯ РІЛЬКЕ (1875–1926)

З РАННІХ ЗБІРОК

* * *

Мене смутить
чеського люду пісня,
серце легенько стисне
і забринить.

Хлопчик співа
на картоплянім полі.
Вловлюєш мимоволі
його слова.

В мандрівну путь
власні скеруєш кроки,
пісні жалі високі
тебе знайдуть.

Слова, що в буднях

Слова, що в буднях все життя збавляють,
Слова безбарвні, як люблю я вас!
Вони, зраділі, щастям зацвітають,
коли я їм додам своїх окрас.

Слова, що завше у собі ховались,
враз оновились. І відкрилась суть.
Вони ніколи в спів не заплітались,
та до моєї пісні лячно йдуть.

ЗІ ЗБІРКИ «КНИГА КАРТИН» (1902)

Любляча

Прагнучи до тебе, проливаюсь
криком рук. І прагнення — гірке,
без надії, що в собі здолаю
те, що з твого долинає краю —
дуже пильне, горде і важке.

...А жила ж в часи свої раніші.
І ніхто не надив, не губив.
Тихістю споріднена до тиші
каменя. Лиш потічок струмів.

Понесла весна за течією
все, що стало сутністю моєю
з давніх літ. Усе потік забрав...

Ніби хтось моє життя нужденне
передав тому, котрий про мене,
мабуть, вік не відав і не знав.

А тепер весна за течією
все знесла, що сутністю моєю
стало здавен. Все потік забрав.

Дитинство

Школярських років страх і час вже став
спливати — з гамором, із гнітом,
із чеканням.

О самота, о літ важке долання,
іскріння вулиць гамірних, дзюрчання
фонтанів — площі гомонять гортанно,
над садом світ розповнений постав,
мов оболонка лопнута пуста
і стало затісним старе убрання.
О дивний час, о літ важке долання,
о самота.

В усьому проглядаються невпинно
жінки, чоловіки, знов — жінки, чоловіки
і діти — їх впізнати не змогли б.
І невпізнаний дім, собака злий,
мовчазний острах, із довір'ям рівний.
О жах, о незбагнений смуток мрійний,
о ця бездонна глиб.

І гратися: є коло, м'яч і зрілість
трунких садових обважнілих віт,
здичавіло гасати на дозвіллі,
як граєш у квача. І важко слід
додому класти: шастають повільні
непевні кроки. Світ тобі обрид,
і непомітно спогади поділись,
о страх, о гніт.

І під вітрилами, в човні гойдатись
на сірому ставку, під плеск води,
і забуватися, щоб пригадати
вітрило інше — коло ти водив,
воно ж ішло крізь коло. Помічати
бліде лице — між прибережних див:
дитинство, тих подоб ясне багаття,
де ти поділось?

Самотність

Самотність — ніби дощ.
Назустріч вечорам здійсмається від моря,
від рівнин далеких і віддалених
йде до неба, як завжди самотнє.
І тільки з неба спадає на місто.
І дощить між ніччю і днем,
коли вранці прояснюються всі провулки,
і коли тіла, які нічого не знайшли,
печальні й розчаровані одне одним,
і коли люди, ненавидячи один одного,
мусять спати в одному ліжку.
Тоді самотність спливає річками.

Осінній день

Вже збігло літо. Господи, твори:
тепер затінюй соняшний годинник
і на долини напусти вітри.

Ще подаруй для літа кілька днів,
нехай останній плід іще дозріє
і виповниться соком. Заяріє
останнім хмелем в ярому вині.

Та вже бездомний хати не зведе,
самотній — весь свій вік самотнім буде,
безсонний — слатиме листи між люди
і неспокійно сновигати десь
алеями, де шерех листя всюди.

ЙОГАНН ВОЛЬФГАНГ фон ГЕТЕ (1749–1832)

«Пісня духів понад водами»	164
«Усе сповна дарують боги безмежні...»	167

[Трилогія пристрасті]

«До Вертера»	168
«Марієнбадська елегія»	171
«Омирення»	179

З єврейської (іврит)

РАХЕЛЬ БЛУВШТЕЙН (1890–1931)

«Мої мерці»	181
-----------------------	-----